

بررسی مراحل تشکیل گل در پسته رقم اوحدی امان الله جوانشاه^۱، کاظم ارزانی^۲، یحیی دهقانی شورکی^۳

- ۱- دانشجوی دوره دکتری گروه باغبانی دانشگاه تربیت مدرس
- ۲- استادیار و عضو هیئت علمی گروه باغبانی دانشگاه تربیت مدرس
- ۳- استادیار و عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع

پسته (*Pistacia vera* L.) یکی از درختان میوه است که از نظر اقتصادی در اکثر کشورهای دنیا و ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در سالهای اخیر کشت آن در ایران و جهان توسعه یافته است. بدلیل وجود سال آوری (*Alternte bearing*) در پسته تولید اقتصادی این محصول تحت تاثیر قرار می‌گیرد. لزوم درک مسائل فیزیولوژیک که بتواند سال آوری پسته را تعدیل نماید از اهمیت ویژه‌ای در صنعت پسته کاری برخوردار است. در این راستا آگاهی از فیزیولوژی گلدهی پسته در مناطق پسته کاری و بکارگیری این دانش در مدیریت صحیح باغهای پسته به منظور کاهش خسارت این پدیده ضروری است. به دلیل اهمیت تشکیل گل در تولید محصول، در این پژوهش بررسی مراحل تمایز جوانه گل پسته، رقم اوحدی که یکی از ارقام مهم تجاری ایران است انجام شد. بدین منظور جوانه‌های درخت پسته رقم اوحدی به مدت ۱۰ ماه بفواصل زمانی مشخص جمع آوری و توسط محلول FAA تثبیت گردیدند. پس از تهیه برشهای میکروسکوپی و رنگ‌آمیزی، مشاهدات میکروسکوپی بافتهای جوانه بر اساس نظریه تمایز تونیکا-کورپس (*Tunica - Corpus*) مشخص ساخت که در هنگام تمایز جوانه رویشی به جوانه گل تعداد سلولهای ناحیه تونیکا (*Tunica*) کاهش می‌یابد. مشاهدات تغییرات مورفولوژیکی مشخص ساخت که آغاز تشکیل خوشه گل در اردیبهشت ماه و پایان آن در خرداد ماه همان سال است. تمایز مادگی در شهریور ماه شروع میشود و در مهرماه مادگی قابل تشخیص میباشد. در زمستان جوانه‌های گل هیچگونه رشدی ندارند. در اواخر اسفند مریستم گل ماده بسرعت سه برچه را تشکیل داده و آماده شکوفائی میشود. با توجه به مشخص شدن مراحل تشکیل گل پسته و بکارگیری این اطلاعات در مطالعات کاربردی آینده، میتوان مدیریت باغهای پسته را بمنظور افزایش کمی و کیفی محصول و با آگاهی از فیزیولوژیکی گلدهی پسته در مناطق کاری به نحو مطلوبی انجام داد.